
Fiscale mediator geen alternatief voor belastingrechter

Stevens, L.

donderdag 19 januari 2012, 00:00

update: donderdag 19 januari 2012, 11:48

Leo Stevens
Roger Dohmen

Het Tweede Kamerlid Van der Steur (VVD) heeft bij de Tweede Kamer een initiatiefnota ingediend over mediation. Aanleiding was de implementatie van de Europese mediationrichtlijn.

De indiener wenst mediation te introduceren als een volwaardig alternatief voor de traditionele rechtspraak. Sterker nog, mediation moet een voorkeurspositie krijgen. Partijen moeten, voordat zij hun geschil voorleggen aan de rechter, kenbaar maken waarom zij niet voor mediation hebben gekozen. Die aanpak past in de visie van het kabinet.

Wetsvoorstel rammelt

Ook dat wil de taak van de rechter indammen en bevorderen dat geschilbeslechting — sterker dan thans — buiten de rechter om door de burgers zelf wordt georganiseerd. Het kabinet draagt deze gedachte uit door een kostendekkend griffierecht te willen invoeren. Dat wetsvoorstel rammelt aan alle kanten. Zeker voor het bestuurs- en belastingrecht is de gekozen

profijtbenadering volstrekt ongeschikt. Rechtsvorming is immers van algemeen belang en kan niet worden beprijsd op basis van persoonlijk profijt. Een deugdelijke rechtsorde is een collectief goed.

Mediation is een vorm van geschilbeslechting waarbij een onafhankelijke gespreksleider niet alleen stimuleert het bestaande geschil op te lossen, maar tegelijk een basis legt voor een verbeterde relatie. De mediator is geen inhoudsdeskundige, maar een gedragsdeskundige die als procesbegeleider fungeert. Daarom is in het fiscale procesrecht de mediator geen adequaat alternatief voor de rechter.

Speciale regioteams

Het gaat daar immers niet over de uitleg van een door de partijen zelf opgestelde overeenkomst, maar over de toepassing van een algemeen bindende belastingwet. Fiscale rechtspraak heeft publiekrechtelijke werking. De rechterlijke uitleg bindt niet alleen de procederende partijen, maar geldt ook voor alle andere belastingplichtigen in vergelijkbare posities. Slechts in het voortraject, bij verzichte verhoudingen, kunnen mediators in de fiscaliteit hun nut bewijzen.

De Belastingdienst heeft daarvoor zelf mediators is dienst. Maar hun effect in beroepsprocedures is twijfelachtig. Bovendien zijn zij niet onafhankelijk. Ik verwacht meer heil van het plan speciale regioteams te laten assisteren bij procedures. Verbeterde vakinhoudelijke kennis en vaardigheden zullen het procesbeleid van de inspecteurs evenwichtiger maken. Gevaar is wel dat relatief kleine zaken grote professionele inzet vragen.

Kabinet laat te veel steken vallen

Degenen die vertrouwd zijn met het fiscale procesrecht weten dat de fiscale procedures een nogal informeel karakter hebben. De regels zijn erop afgestemd dat de belastingplichtige in staat moet zijn de eigen belangen te behartigen. De belastingrechters zijn inhoudsdeskundigen die op grond van hun proceservaring prima in staat zijn de partijen naar een compromis te leiden als dit haalbaar en wenselijk is. Verplichte zijpaden van mediation zijn daarom tijdrovend en werken kostenverhogend.

Zeker nu de rechterlijke macht bezig is haar proceseconomie te verbeteren en maatregelen voorbereidt om het maatschappelijk overbodige beroep op de rechter in te tomen, heeft de professionele rechterlijke weg duidelijk de voorkeur.

Een kabinet dat streeft naar een goed en efficiënt verloop van de fiscale rechtsbedeling zou zich vooral moeten concentreren op een kwalitatief hoogwaardige, transparante en minder conflictgevoelige regelgeving.

Daar laat het te veel steken vallen. Zorgelijk is ook dat de rechtsbescherming wordt uitgehold, terwijl de middelen tot rechtshandhaving steeds ingrijpender en bedreigender worden. Marginalisering van de rechterlijke macht brengt dan het evenwicht tussen de staatsmachten in gevaar. Een vitale rechtsstaat zal in

zo'n situatie de signaalfunctie van de rechter eerder versterken dan verzwakken.
Waarvan akte!

Leo Stevens is em. hoogleraar fiscale economie van de Erasmus Universiteit Rotterdam.